

Rapport 2021-01-15

Redovisning av utökad särskild kontroll avseende folkbildningsverksamhet 2017 - 2019

Kulturens Bildningsverksamhet

Folkbildningsrådets dnr 20/00745

Studieförbundet Kulturens Bildningsverksamhet, Kulturens, är Sveriges nyaste studieförbund. Kulturens bedriver folkbildningsverksamhet inom sång, musik, dans, teater/drama, filmskapande, media etc i hela landet. Kulturens har 18 medlemsorganisationer, tillika rikskulturorganisationer. Kulturens är partipolitiskt och religiöst obundet. www.kulturens.se

1. Sammanfattning

Kulturens har på begäran av Folkbildningsrådet genomfört en utökad särskild kontroll av verksamhetsåren 2017 – 2019.

Folkbildningsrådets begäran inkluderade följande riskparametrar

- Verksamhetsutvecklare som har haft ansvar för mycket stora verksamhetsvolymer
- Det har skett omfattande utbetalningar av kostnadsersättning till respektive samarbetspart
- Personer med högt deltagande
- Samma deltagare har under verksamhetsåret varit deltagare i mer än ett studieförbunds verksamhet

Denna utökade kontroll genomfördes från mitten av oktober 2020 till mitten av januari 2021. Uppskattningsvis har detta tagit cirka 520 timmar arbetstid för medarbetare och 404 timmar arbetstid för förtroendevalda inklusive regionala verksamhetsrevisorer, vilket motsvarar 5,6 månader heltidstjänst.

Kulturens kan konstatera att det föreligger några felaktigheter avseende personer med högt deltagande samt deltagare som under verksamhetsåret varit deltagare i mer än ett studieförbund. Kulturens stryker och återrapporterar sammanlagt 48 studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet i ordinarie folkbildningsverksamhet för verksamhetsåren 2017 – 2019. Uppdelat per verksamhetsform: inom studiecirkelverksamheten stryks totalt 44 studiecirkel, 59 unika deltagare och sammanlagt 8 071 studiecirkeltimmar. Inom verksamhetsformen annan folkbildningsverksamhet stryks totalt 4 arrangemang, 4 unika deltagare och sammanlagt 676 studietimmar. Tillsammans innebär detta att 8 747 studiecirkeltimmar och studietimmar annan folkbildningsverksamhet återrapporteras. Kulturens genomförde totalt 1 117 217 studiecirkeltimmar och studietimmar annan folkbildningsverksamhet under åren 2017 – 2019, vilket innebär att felaktigheterna som uppdagats inom ordinarie folkbildningsverksamhet i denna utökade kontroll motsvarar 0,78 procent.

Inom den särskilda satsningen Svenska från dag ett återrapporterar vi sammanlagt 4 arrangemang, 38 unika deltagare och 166 studiecirkeltimmar samt reducerar annan folkbildningsverksamhet med 12 studietimmar. Inom den särskilda satsningen Vardagssvenska återrapporterar vi 5 arrangemang, 58 unika deltagare och sammanlagt 200 studiecirkeltimmar. Inom den särskilda satsningen Uppsökande och motiverande insatser reducerar vi 6 studiecirkeltimmar.

Kulturens ser inte att resultatet påvisar några stora eller systematiska felaktigheter i vår folkbildningsverksamhet.

Bakgrund

Folkbildningsrådet har 2020-10-13 begärt att studieförbunden genomför en särskild utökad kontroll avseende de tre verksamhetsåren 2017, 2018 och 2019 där följande parametrar ingår:

- Verksamhetsutvecklare som har haft ansvar för mycket stora verksamhetsvolymer
- Det har skett omfattande utbetalningar av kostnadsersättning till respektive samarbetspart
- Personer med högt deltagande
- Samma deltagare har under verksamhetsåret varit deltagare i mer än ett studieförbunds verksamhet

2. Metod

Kulturens verksamhetscontroller har samordnat den utökade särskilda kontrollen.

Verksamhetscontroller har samarbetat med de regionala verksamhetsrevisorerna utöver samråd med berörd personal. Regionstyrelserna har via de regionala ordförandena informerats om den utökade särskilda kontrollen.

Kulturens regionala verksamhetsrevisorer samt verksamhetscontroller har granskat ekonomin i berörda fall. Även Kulturens regionala verksamhetsutvecklare har varit i kontakt med ledare och deltagare. Kontakterna med övriga studieförbund har hanterats av verksamhetsutvecklare och verksamhetscontroller gällande utredning kring krockar i rapportering mellan olika studieförbund. Kulturens representanter har medverkat i länsbildningsförbundens arbete kring den utökade särskilda kontrollen.

Kulturens förbundsstyrelse behandlade den utökade särskilda kontrollen på styrelsemöte i november 2020 och regionstyrelserna har behandlat ärendet under november och december månader 2020. Kulturens förbundsstyrelsens verkställande utskott har diskuterat denna utökade kontroll vid digitalt möte november och i januari månad. Ärendet har även behandlats på förbundsstyrelsemöte i november 2020.

Folkbildningsrådets begäran om utökad särskild kontroll kom i mitten av oktober 2020 och Kulturens har engagerat såväl medarbetare som förtroendevalda i arbetet med denna utökade kontroll. Inom Kulturens vi uppskattningsvis lagt 520 timmar arbetstid för medarbetare och 404 timmar arbetstid för förtroendevalda inklusive regionala verksamhetsrevisorer, totalt motsvarar detta 5,6 månaders heltidsarbete.

3. Risk- och väsentlighetsanalys

Kulturens organisering och bedömning av arbetsbörda med mera

Studieförbundet Kulturens Bildningsverksamhet, Kulturens, bildades av sex stiftare. Kulturens har numera 18 medlemsorganisationer.

Kulturens genomförde drygt 400 000 studietimmar under 2019, varav musikenheten Evelyn genomförde ca 120 000 studietimmar.

Totalt har vi drygt 560 samarbetsföreningar runt om i landet inom våra sex regioner. I jämförelse med merparten av övriga studieförbund har Kulturens fortfarande en relativt blygsam folkbildningsverksamhet sett till verksamhetsvolym. Kulturens har förhållandevis många samarbetsföreningar med vilka vi bedriver mindre omfattande folkbildningsverksamhet. Kulturens har 19 samarbetsföreningar med vilka vi genomför mer än 3 000 studietimmar per år något mer än åren 2017 – 2019.

Det starka ideella engagemanget som finns i Kulturens folkbildning återspeglas i alla regionstyrelser samt förbundsstyrelsen och i vår organisation. Vi inom Kulturens upplever att vi har ett starkt anordnarskap genom medarbetare, förtroendevalda, ledare och deltagare som är bärare av vårt studieförbund. I en utvärdering som genomfördes av Folkbildningsrådet 2018 framgår att Kulturens är det studieförbund som har mest nöjda deltagare. I byggandet av studieförbundet har våra medlemsorganisationer haft starkt inflytande så att studieförbundet återspeglar den samtid och de förutsättningar som finns inom kultursektorn. Varje år tas handlingsplaner fram tillsammans med Kulturens medlemsorganisationer för folkbildningen som bedrivs i samarbete med respektive. På föreningsnivå görs årliga planerings- och uppföljningsmöten.

Kulturens samlar idag en stor del av Sveriges kulturrörelser och folkrörelseidén är stark. Kulturens som studieförbund, vår tillkomst och våra första år med mera har utvärderats av Folkbildningsrådet, *Kulturens Bildningsverksamhet Ett nytt studieförbunds väg in i folkbildningen* (Folkbildningsrådet utvärderar no 1 2016). I utvärderingen framkommer att vi valt att organisera oss både med medarbetare men också genom ett omfattande ideellt engagemang. Kulturens organisation inkluderar därmed exempelvis regionala ambassadörer som kompletterar den anställda personalen.

Kulturens organisering har utvärderats i förhållande till bland annat statbidragsvillkoren och behoven internt och inom kultursektorn. Kulturens genomför återkommande egna utvärderingar av vår organisation och vår verksamhet.

Kulturens granskar noggrant alla föreningsarbeten vi går in i. Det innebär bland annat att vi kontrollerar så att det är fråga om en reell, levande förening med organisationsnummer, styrelse osv och att fokus är inom utövande såsom sång, musik, dans med mera. När vi väljer att gå in i samarbete med en förening måste de skriftligen ställa sig bakom våra kvalitetspelare som bland annat reglerar vår värdegrund, vår folkbildningsverksamhet och exempelvis vår syn på lärande. Alla nya föreningar får också en introduktion såväl skriftligt som muntligt.

Utöver medarbetarna är exempelvis ambassadörerna behjälpliga i kontakterna med föreningar. Ambassadörerna har ofta anknytning till Kulturens medlems- och samarbetsföreningar och utför uppdrag både inom ramen av ambassadörskapet och emellanåt via visstidsanställningar.

Kulturens gör bedömningar om rimligheten i folkbildningsverksamhet vi genomför med varje specifik förening. Samtliga föransmälningar och arbetsplaner för vår folkbildningsverksamhet granskas innan godkännande, likaså sker en bedömning och ett godkännande innan nya ledare kan påbörja sitt uppdrag. Kulturens planerar folkbildningsverksamheten tillsammans med föreningarnas kontaktpersoner och/eller ledare. Det finns olika grader av behov hos föreningar vid planeringen/genomförandet av folkbildningen utifrån hur länge de varit samarbetsförening, verksamhetsinriktning, individuella talanger hos individer i föreningen, den egna föreningens interna strukturer, storleken etcetera.

De regionala verksamhetutvecklarna arbetar med föreningsutveckling, folkbildningspedagogik, ämnesutveckling, sociala nätverk med mera medan själva administrationen av närvarolistor/kulturprogram som registrering/start/slutrapportering hanteras centralt av administratörer och inte av verksamhetsutvecklarna själva. Däremot sker avstämningar kontinuerligt för att se så att verksamheten ligger i linje med vår planering. Kulturens har också en controllerfunktion och verksamhetsrevisorer som kontinuerligt granskar och kontrollerar verksamheten. Det är också denna grupp som ser över vår tolkning av rådande regelverk och föreslår förbundsstyrelsen riktlinjer för vår folkbildningsverksamhet. Kulturens arbetar aktivt med vår ledarutbildning där målsättningen är att 80 procent av våra drygt 2 000 ledare ska ha genomgått den. Kulturens har ett system för individuell fortbildning för våra ledare som hanteras av en särskild handläggare. Kulturens anordnar individuellt anpassad fortbildning för ledare som genomgått Kulturens ledarutbildning. Vi ser i våra kvalitetsundersökningar att många av våra drygt 2 000 ledare önskar göra mer och upplever en stolthet över sin verksamhet och i att företräda studieförbundet.

De regionala verksamhetsutvecklarna har egna enhetsmöten, samt gemensamma möten med administrationen där bl.a. gränsdragningsfrågor i praktiken diskuteras, utreds och alla kan dra lärdomar ifrån. Kulturens genomför genremässiga och tematiska satsningar för ledarna, exempelvis Orkesterakademien och Körpodden.

Kulturens gör bedömningar angående arbetsbelastning och rimligheten i den. Arbetsbelastningen för regionala verksamhetsutvecklare har generellt diskuterats i termer av antal föreningar som hanteras av regionala verksamhetsutvecklare med stöd av ambassadörer och administratörer, snarare än utifrån verksamhetsvolymer.

Antal föreningar per region samt antal studietimmar

Region	2017		2018		2019	
	Antal föreningar	Antal timmar	Antal föreningar	Antal timmar	Antal föreningar	Antal timmar
Mitt	90	26 000	106	30 100	113	36 100
Norr	41	33 000	47	37 700	46	36 100
Syd	82	64 900	93	73 200	101	75 600
Väst	77	32 800	93	53 600	106	51 300
Öst	174	77 800	183	82 700	195	95 300

Kulturens personal har tydliga roller samtidigt som flera medarbetare är engagerade i flera frågor. Under mer intensiva arbetsperioder tar t.ex. de regionala verksamhetsutvecklarna hjälp av varandra men också av organisationens ambassadörer, kanslipersonal och administratörer. Våra samsamarbetsföreningar hanteras därmed generellt inte ensamt av en enda person. I våra kvalitetsundersökningar och fördjupade analyser har det framkommit att föreningarna ibland upplever det besvärligt. Vi kan förstå att det skulle vara enklare för föreningarna med en och samma kontaktperson men ser samtidigt att det finns ett värde i vårt arbetssätt då det bidrar till en kontinuerlig intern dialog om regler och villkor, vilket minskar risken för personliga tolkningar.

Kulturens gör bedömningen att arbetsbördan för de regionala verksamhetsutvecklarna sett i förhållande till anordnarskap, antal föreningar och folkbildningsverksamhet är rimlig, men ser att vi ska överväga att angripa föreningssamarbetena på ett annorlunda sätt. Föreningarna skiljer sig åt och vi har ett fåtal, ca 20 föreningar, med vilka vi bedriver en någorlunda omfattande folkbildningsverksamhet, sedan rör det sig om föreningar med enstaka folkbildningsarrangemang. En alternativ organisering skulle kunna vara att vi tillsätter personal för att handha och följa upp enbart de större föreningssamarbetena.

Kulturens musikverksamhet Evelyn finns i 10 städer där den senaste, Jönköping, tillkom hösten 2019. I Kulturens egen musikverksamhet Evelyn utgår ingen kostnadsersättning. Utan där är det fria grupper bestående av musikkapare som med eget material får coaching, utbildning samt tillgång till nätverk och lokaler. De verksamhetsutvecklare och Evelynstäder som haft mer än 15 000 studietimmar per år avseende alla verksamhetsformer över treårsperioden 2017- 2019 är Stockholm 2017 (15 542 timmar) och Luleå 2019 (16 556 timmar).

Kulturens musikenhet Evelyn arbetar på folkbildningens grunder med en metod för konstnärligt utvecklingsarbete och vår ambition är att hjälpa musikkaparna att utveckla och nå sin egna definition av framgång. Metodiken bygger på ett utforskande perspektiv. Verksamhetsutvecklarna vid våra musikverksamheter har gedigen kompetens inom olika delar av musikkapandet och inom olika genrer. Kulturens har utvecklingsplaner som verksamhetsutvecklarna följer upp med varje akt inom musikenheten.

Kulturen har personal med olika kompetenser så det är inte ovanligt att man är generös med kompetenserna mellan orterna. Verksamhetsutvecklarna coachar ledarna och erbjuder alla deltagare möjlighet att delta i seminarier, workshop eller kurser inom allt från branschkunskap och ämnesmässig fördjupning till hälsa, välmående, personlig utveckling m.m. Ca 30 procent av vår totala folkbildningsverksamhet sker inom ramen för vår musikverksamhet Evelyn. Kulturens genomför rimlighetskontroller och följer upp verksamheten. Kulturens gör bedömningen att arbetsbördan är rimlig i förhållande till genomförd och planerad folkbildningsverksamhet. I vår nya organisation har vi förstärkt verksamhetsanalysen i och med att vi inrättat ett uppdrag som verksamhetsanalytiker vid sidan om verksamhetscontroller.

Kulturens har i november 2020 initierat ett omfattande utvecklingsarbete Utvecklad folkbildning i vilken vi ser över hur vi kan utveckla vår folkbildningsverksamhet, bland annat den som sker i samarbete med våra samarbetsföreningar. Anordnarskapet tryggas dels genom den granskning som varje förening genomgår, den introduktion nya föreningar och nya ledare erhåller och via exempelvis våra ledarutbildningar och vårt system med att fortbilda ledare (så kallade individuella kompetenscheckar).

Inom ramen för Utvecklad folkbildning ser vi över behovet av exempelvis genremässiga webinarier och dylikt. Kulturens ser också ett behov att ytterligare förstärka de tematiska satsningarna då de visat sig särskilt uppskattade. Kulturens har under slutet av 2020 även genomfört en organisationsförändring för att ytterligare stärka vår folkbildningsverksamhet och vår administration. Kulturens inrättade för drygt två år sedan en egen funktion för kommunikation vilket bidragit till att fler fått kännedom om vår profil samt den folkbildningsverksamhet vi bedriver.

Granskningar av utbetalningar av kostnadsersättning till samarbetsföreningar

Kulturens fokuserar på folkbildning inom kulturområdet där folkbildningen ska utveckla utövarna såväl ämnesmässigt som personligt. Kulturens genomför merparten av vår folkbildning i samarbete med medlemsorganisationer och anslutna föreningar. Många av föreningarna såsom folkdans- och spelmannslag men även körer och orkestrar är relativt små. Kulturens har ca 560 samarbetsföreningar och oftast rör det sig på årsbasis om någon/-ra studiecirkel med respektive förening. Kulturens folkbildningsverksamhet sker endast i undantagsfall med större föreningar, totalt 19 föreningar.

För att bli samarbetsförening hos Kulturens får föreningen inte samarbeta med annat studieförbund. Endast i ett fåtal undantag tillåter vi att en samarbetsförening samarbetar med andra studieförbund, ett av dessa är exempelvis Skådebanan i Norrbotten som koordinerar Kulturnatten i Luleå. Kulturens är huvudsamarbetspart men Skådebanan samarbetar under Kulturnatten med exempelvis Bilda i den frikyrkliga verksamheten i arrangemanget.

Kulturens gör endast utbetalningar avseende verksamhetsmedel för genomförande av överenskommen folkbildningsverksamhet till föreningar med korrekta underlag. Kulturens utbetalar inte verksamhetsmedel till annat än bankgiro/postgiro för berörda föreningar och inte heller till enskilda individer. Kulturens arvoderar däremot ca 100 ledare månadsvis för specifika ledaruppdrag.

Kulturens följer årligen upp hur Kulturens statsbidrag har använts i föreningssamarbetena. Kulturens följer upp ekonomin i alla föreningssamarbeten som omsätter med än 20 000 kronor per år. Detta för att säkerställa att Kulturens statsbidrag använts för genomförandet av folkbildning i vår regi och så att de används på ett korrekt sätt.

Kulturens är sedan 2020 indelad i sex regioner. Region Syd, Väst, Öst, Mitt, Mitt Norr och Norr. Under åren 2017 - 2019 fanns fem regioner. Mitt Norr tillkom efter att Kulturens beslutade om en ny regionindelning från år med år 2020 i syfte att stärka det regionala och lokala engagemanget.

Alla aktiva samarbetsföreningar på regional nivå som har mer än 3 000 studietimmar per år sammantaget i alla verksamhetsformer har ingått i den ekonomiska granskningen inom ramen för denna utökade kontroll. Totalt rör det sig om 19 föreningar. I de fall en samarbetsförening haft verksamhet i flera regioner så har samarbetsföreningens verksamhet över hela landet slagits samman i denna granskning.

Föreningarna som ingår i denna utökade särskilda kontroll har en kostnadsersättning på totalt 90 000 kronor eller mer per år minst ett av åren 2017 – 2019. I uträkningen har vi sett både regionalt och förbundsgemensamt. Det innebär att vi fångat upp fler föreningar än vi hade gjort ifall vi hade valt att enbart titta regional nivå. I branschorganisationen Studieförbunden i samverkan har studieförbunden fört en dialog angående tolkningen av kriterierna för att hitta gemensamma nivåer i kontrollarbetet. Initialt nämndes 90 000 - 100 000 kronor per samarbetsförening och år som en gemensam riktlinje. Kulturens har genomfört en granskning utifrån dessa belopp.

Dessa 19 föreningar har granskats av vår verksamhetscontroller och våra regionala verksamhetsrevisorer i samråd med våra regionala verksamhetsutvecklare. Inom kontrollen har Kulturens granskat ekonomiska underlag, balans- och resultaträkningar osv. Kulturens har krävt in ekonomiska underlag såsom kvitton men även begärt ut huvudbok, resultat- och balansräkningar och dylikt. Granskningen av ekonomi innebär också en granskning av den faktiska folkbildningsverksamhetens rimlighet och regelefterlevnad.

Kulturens har även genomfört besök hos föreningar som ingått i kontrollen. Möten har även skett per telefon och digitalt via Teams.

Personer med högt deltagande

Kultur och konst är för en del tidskrävande verksamheter och en del av våra ledare och deltagare har ett omfattande engagemang, se bland annat Folkbildningsrådets rapport *Cirkelledare – folkbildningens fotfolk och drivkraft* (2014). Deltagarna är motiverade och lägger ner många timmar för att utvecklas inom sina intresseområden.

Vi har i denna kontroll granskat deltagare med över 480 studietimmar per år. I tabellen nedan anges hur många som berörs. Tabellen nedan visar antal unika deltagare och ledare i respektive verksamhetsform.

	2019	2018	2017
Studiecirkel	112	81	88
AFV	4	3	3

Kulturens följer årligen upp 480 timmarsregeln¹ och en slutavstämning genomförs innan slutrapportering. Kulturens följer upp deltagare med mer omfattande verksamhet. Denna kontroll sker på individnivå för att säkerställa att det rör sig om rimlig och trovärdig folkbildningsverksamhet.

Kulturens har inom ramen av denna utökade kontroll gjort såväl slumpmässiga som riktade stickprov genom att kontakta ledare och deltagare som varit med i cirklar där en person förekommit som haft över 480 timmar cirkelverksamhet sammanlagt under något av de tre åren. Det framkom 3 deltagare som inte längre varit aktiva i cirkelverksamheten under 2019 som därför återrapporteras.

Deltagare i mer än ett studieförbunds verksamhet

Länsbildningsförbunden har en roll i att organisera studieförbundens manuella avstämningar avseende krockar i verksamheten. Varje studieförbund, som har verksamhet i länet, inbjuds att medverka för en avstämning av den verksamhet som bedrivits. Dessa avstämningar görs generellt på föreningsnivå och en genomgång av musikgruppers namn. I förekommande fall så utreds tidsmässiga krockar i verksamheter och återrapporteras till Folkbildningsrådet.

På initiativ av Branschorganisationen Studieförbunden i samverkan har ett nytt gemensamt digitalt analysverktyg tagits fram för att komplettera det manuella arbetet som hitintills genomförts.

Detta verktyg visar på deltagarnivå vilka deltagare som under olika verksamhetsår varit med i mer än ett studieförbunds verksamhet. Genom en samkörd datafil som hanteras i programmet Power-BI analyseras olika parametrar. En av dessa parametrar som Kulturens granskat är tidsmässiga krockar. Det vill säga att när en deltagare i vår verksamhet även registrerat närvaro hos ett annat studieförbund där tiden överensstämmer eller överlappar med vår uppstår en krock. Vi har genom den samkördade filen fått tillgång till denna information som då ligger som underlag till granskningen.

Branschorganisationen Studieförbunden i samverkan har gemensamt tagit fram justeringsprinciper som Kulturens följer.

---

¹ Med 480 timmarsregeln hänsyftar vi till statsbidragsvillkoren under 2017 – 2019. Där framgår att en studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet med samma grupp ger inte rätt till statsbidrag för mer än 480 studietimmar per år. För att räknas som ny grupp ska minst hälften av deltagarna vara nya.

Tillgången till, och finjusteringar av olika funktioner i Power-BI filen har pågått under granskningens gång. Det material som Kulturens ursprungligen lämnade in som underlag har därför utökats, sällats och kompletterats under arbetets gång.

Det har framkommit 1 person som haft omfattande krockar med andra studieförbund där vi stryker all verksamhet för alla tre verksamhetsåren som granskats. Vi kommer att föra en dialog med den förening individen tillhör. Samma person fick även genomslag i parametern 480-timmarsregeln.

Kulturens har krock med två andra studieförbund gällande arrtyp. 2, 3 och 6. Denna krock har uppstått genom bristande kommunikation mellan studieförbunden och administrativt slarv avseende tider från ledaren. Kulturens återrapporterar alla krockar och stryker viss verksamhet helt. Kulturens har avslutat verksamheten med ledaren.

Bland övriga felnoteringar har dessa framför allt skett inom musikverksamhet i samarbete med föreningar och inom Evelyn.

Folkbildningsverksamhet i utsatta områden

Studieförbunden har i denna utökade kontroll granskat vår folkbildningsverksamhet i utsatta områden enligt NOAs definition.

Analysen är genomförd utifrån postnummerindelning. Kulturens har varit i kontakt med föreningar och utövare inom vår folkbildningsverksamhet i berörda områden. Vi har även jämfört med deltagare som har krockar med andra studieförbund. Inga tydliga mönster har framgått som föranlett vidare utredning av Kulturens.

Kulturens har under relativt sett lång period varit det studieförbund som haft lägst andel utrikes födda och våra ledare och deltagare har relativt sett en hög utbildningsbakgrund, vilket speglar övriga delar i svenskt kulturliv. Drygt 20 procent av Kulturens deltagare är 70 år eller äldre.

Kulturens arbetar aktivt för att nå nya deltagare så att vi lever upp till målsättningen att folkbildningen ska nå en ökad mångfald människor. Det är angeläget att även deltagare i utsatta områden får möjlighet att bli delaktig i vår folkbildningsverksamhet. Studieförbundet Kulturens är en viktig aktör för att bredda deltagandet i Sveriges kulturrörelser.

4. Resultat och bedömning

Kulturens organisation och ämnesmässiga folkbildningsspets ska utvecklas

Det yttersta ansvaret för Kulturens folkbildningsverksamhet har Kulturens förbundsstyrelse, som årligen fastställer riktlinjer för vår folkbildningsverksamhet.

Kulturens organisering skiljer sig något från andra studieförbund i och med att vi medvetet arbetar med ideella krafter i hög utsträckning, denna rörelse finns inom våra stiftare och medlemsorganisationer.

Kulturens organisation och våra organisatoriska lösningar baserar sig på de behov som föreligger både i att leva upp till statsbidragsvillkoren men också att säkerställa god kvalitet i vår folkbildning. Kulturrörelserna och kulturutövarnas behov är i särskild fokus i vår folkbildning.

Kulturens hade vid starten av studieförbundet idén att så mycket som möjligt av våra resurser ska användas i genomförandet av folkbildningsverksamhet. Under framväxten har vi utvecklat organisationen och vi har under senare år blivit betydligt fler anställda medarbetare. I denna organisationsutveckling är det vår ambition att denna ska gynna och spegla kulturrörelsernas och utövarnas behov. De krav som finns på oss som statsbidragsberättigat studieförbund är omfattande och vi ser att vi även fortsättningsvis kommer att behöva förstärka administrationen, men även den folkbildningsmässiga och tematiska spetsen. Våra verksamhetsutvecklare ska vara verksamhetsutvecklare med gedigen ämneskompetens. Samtidigt bärs mycket av Kulturens verksamhet, både inom förbunds- och regionstyrelser samt samarbetsföreningar upp av ideella krafter. Det är svårt att avgöra när arbetsbelastningen på de anställda blir för hög när Kulturens verkar inom kultursektorn där många redan är vana att arbeta ideellt med små resurser.

Kulturens har i sin organisationsstruktur införlivat olika säkerhetsaspekter. Några av dem är exempelvis att verksamhetsutvecklare inte slutrapporterar sin egen verksamhet utan detta sker av administratörer som kontrollerar materialet som inkommit. De förtroendevalda verksamhetsrevisorerna går in och granskar samarbetsföreningarnas ekonomi och folkbildningsverksamhet som sker i samarbete med föreningar. ’

Verksamhetsutvecklare arbetar med samarbetsföreningar tillsammans med administratörer, ambassadörer och dylikt så att samarbetsföreningar, vare sig de vill eller inte, har flera kontaktpersoner.

De fåtal brister som framkommit inom ramen av denna kontroll är av karaktären missar i det vardagliga arbetet. Vi ser att vi behöver fortsätta att kontinuerligt, men tätare, gå igenom våra riktlinjer med samtliga medarbetare.

Kulturens har sett över olika aspekter av sin verksamhet. Det har resulterat i att vi inlett ett utvecklingsarbete *Utvecklad folkbildning* samt i en organisationsförändring som görs för att stärka folkbildningsverksamheten i Kulturens regi. Resultatet av detta utvärderas i slutet av 2021.

Vi kan konstatera att regionala verksamhetsutvecklare hanterar ett flertal föreningar men att detta sker i ett nätverk och i nuläget ser vi inga allvarliga brister eller risker i det. Där- emot ska vi överväga att förstärka uppföljningen och samarbetena med föreningar med vilka Kulturens genomför mer omfattande verksamhet. Detta samtidigt som vi önskar ytterligare utveckla våra ämnesmässiga spetsar för att möta kulturlivets behov.

Kulturens kommer att ytterligare tydliggöra vår kravspecifikation avseende ekonomisk återredovisning i folkbildningsverksamhet i samarbete med föreningar

I granskningen som gjorts inom ramen av denna kontroll lyftes frågan om vilka krav Kulturens kan ställa på föreningars redovisningshandlingar. När föreningen ansöker om samarbete med Kulturens begär vi in uppgifter om föreningens bankgiro, plusgiro eller bankkonto samt handlingar som styrker detta. Bankerna ställer numera långt gående krav på sina kunder för att kunna öppna ett bankkonto främst i syfte att motarbeta penningtvätt.

Övriga ansökningshandlingar utgörs bland annat av stadgar, verksamhetsberättelse eller likande handling, senaste årsmötesprotokoll och uppgifter om firmatecknare och styrelse. I förekommande fall F-skattsedel.

En förening är inte bokföringsskyldig enligt lagens mening om inte föreningen uppfyller vissa kriterier vilket innebär att föreningar har olika former av bokföring. Kulturens är att anses som extern intressent till samarbetsföreningar och Kulturens kommer ta fram en kravspecifikation som gäller vid föreningssamarbeten. Föreningarna måste tydliga veta vilka formaliakrav vi ställer för att vi ska kunna säkra hanteringen av vårt statsbidrag. I nuläget granskas olika delar, från huvudbok till årsredovisningar till kvitton och transaktionsunderlag.

Kulturens ser att nuvarande modell med controller och regionala verksamhetsrevisorer fungerar väl och att vi har den kompetens som behövs för att säkerställa den ekonomiska granskningen. Arbetet med att ta fram en kravspecifikation avseende ekonomi i samarbete med föreningar i syfte att få en gemensam grund i förbundet har påbörjats.

Arbetet med kravspecifikationen handlar om vilka krav vi ställer på våra samarbetsföreningar, exempelvis vilka underlag vi lägst ska kräva in. Det kan handla om verksamhetsberättelse, huvudbok, balans- och resultaträkning, kvitto- och fakturaunderlag med mera. Denna kravspecifikation kommer resultera i att vi kan kräva in likartade underlag från samtliga.

Kulturens har i granskningen inom ramen för denna utökade kontroll inte hittat några felaktigheter.

Kulturens bedömer engagemanget som rimligt

Folkbildningsrådets nya regel för 2021 är att en deltagare inte får delta i statsberättigad folkbildningsverksamhet mer än 480 studietimmar per år. Detta ligger som grund för Kulturens urval att granska deltagare med över 480 studietimmar något av åren 2017 - 2019.

Kulturens genomförde granskningen genom att kontakta deltagare som medverkat i cirklar tillsammans med en ledare/deltagare som förekom i den övre skalan av högt deltagande i folkbildningsverksamhet.

Det framkom 3 deltagare som medverkat i folkbildningsverksamheten under åren innan 2019 men felaktigt rapporterats även för 2019. Kulturens stryker och återrapporterar därför 10 studiecirkel med sammanlagt 1 200 studietimmar och 4 annan folkbildningsverksamhet med sammanlagt 676 studietimmar för 2019. Detta har varit inom ämnesområdena musicerande samt film- radio- och tv-produktion. Kulturens är i kontakt med de 2 föreningar där detta inträffat för att säkerställa att felaktigheter inte sker framöver.

I övrigt ser vi att de deltagare som haft över 480 timmar under åren 2017 – 2019 genomfört folkbildningsverksamhet inom tidskrävande verksamhet med stort engagemang i sitt kulturuttryck. Kulturens har inte noterat några felaktigheter.

Endast ett fåtal av Kulturens deltagare har under verksamhetsåren varit deltagare i annat studieförbund

Möjligheten att ta del av tidsmässiga krockar tidigare varit svårt men nu förbättrats genom det digitala verktyg som nyligen tagits fram gemensamt av studieförbunden. Analysverktyget är mest effektivt, i avseende av krockar mellan studieförbund när underlaget utgörs av e-listor. Det innebär att Kulturens mål att implementera e-listor fullt ut kommer underlätta arbetet framöver i det kontinuerliga granskningsarbetet. Övergången till signering med e-legitimation kommer bli en ytterligare säkerhetsåtgärd när den införs.

Det finns en skala att förhålla sig till när det gäller rapportering till flera studieförbund samtidigt vilket kan röra sig om allt ifrån administrativa misstag, slarv, nonchalans till rent fusk och bedrägeri.

De felaktigheter som infinner sig på den nedre delen av skalan som administrativa misstag, slarv, nonchalans kräver ytterligare kommunikation med utövarna av folkbildningen.

Bland annat ser vi ett behov av att registreringen och avstämningar bör ske mer kontinuerligt för att minska felaktigheter och säkerställa så att krockar med andra studieförbund inte sker.

Kulturens kommer utifrån denna utökade kontroll att stänga av en deltagare från att bedriva folkbildningsverksamhet tillsammans med oss på grund av omfattningen av rapportering till flera studieförbund samtidigt.

Denna utökade kontroll resulterar i att Kulturens stryker och återrapporterar 4 studiecirkel om totalt 960 studiecirkeltimmar under 2017, 4 studiecirkel om totalt 940 studiecirkeltimmar under 2018 samt 4 studiecirkel om totalt 960 studiecirkeltimmar under 2019. Detta avseende arrtyp 1, ordinarie folkbildningsverksamhet.

Kulturens har i och med denna utökade kontroll avslutat samarbetet med 1 ledare för särskilda satsningarna Svenska från dag ett, Vardagssvenska samt Uppsökande och motiverande insatser för utrikes födda kvinnor.

Kulturens stryker och återrappporterar 4 studiecirkelar i arrtyp 2 (Svenska från dag ett) med sammanlagt 166 cirkeltimmar samt 12 studietimmar i annan folkbildningsverksamhet för 2019. I arrtyp 3 (Vardagssvenska) återrappporterar vi 4 studiecirkelar med sammanlagt 160 cirkeltimmar för 2019 och 1 studiecirkel på 40 cirkeltimmar för 2018. I arrtyp 6 (Uppsökande och motiverande insatser) återrappporterar vi 6 studiecirkeltimmar för 2019.

Därutöver stryker och återrappporterar vi 5 studiecirkelar för 2018 på sammanlagt 625 cirkeltimmar för 2018 samt 17 studiecirkelar på sammanlagt 3 386 cirkeltimmar för 2019 inom arrtyp 1, ordinarie folkbildningsverksamhet. Dessa har framförallt varit inom musicerande men även inom koreografi, film och fototeknik och liknande.

Kulturens har kontrollerat sin folkbildningsverksamhet för åren 2017 - 2019 avseende krockar med övriga studieförbund. Kulturens återrappporterar berörd verksamhet i enlighet med framtagna justeringsprinciper (Branschorganisationen Studieförbunden i samverkan).

5. Sammanfattande analys

Kulturens konstaterar att vi inte ser några stora eller systematiska felaktigheter i vår folkbildningsverksamhet.

Kulturens ser att arbetsbördan för anställda i nuläget uppfattas som rimlig mycket tack vare det ideella engagemanget. På det stora hela bedömer Kulturens att arbetsbördan är rimlig, även om kvalitetsambitionerna innebär att vi kommer att fortsätta att utveckla och förstärka organisationen.

Kulturens har kompetens att säkerställa kontrollen av folkbildningsverksamheten och Kulturens statsbidrags användande. Det behövs ett ytterligare förtydligande avseende kravspecifikation i föreningssamarbeten. Arbetet som påbörjats för en kravspecifikation kommer leda till att vi får en gemensam grund i förbundet.

Vad gäller personer med högt deltagande så kommer detta att regleras likartat i samtliga bidragsberättigade studieförbund i och med Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor för år 2021.

Kulturens genomförde totalt 1 117 217 studiecirkeltimmar och studietimmar annan folkbildningsverksamhet under åren 2017 – 2019, vilket innebär att felaktigheterna som uppdragats inom ordinarie folkbildningsverksamhet i denna utökade kontroll motsvarar 0,78 procent. Däremot ser vi att vi måste skärpa kvaliteten i några av våra insatser inom ramen för de särskilda satsningarna Svenska från dag ett, Vardagssvenska samt Uppsökande och motiverande insatser.

Denna utökade kontroll har påvisat några felaktigheter framförallt inom riskparametern krockar med andra studieförbund. Det visar på att det fortsatt finns ett behov av ett gemensamt samarbete mellan studieförbunden för att komma till rätta med dubbelrapportering på individnivå.

6. Konsekvens av granskningen

Kulturens stryker och återrappporterar för 2019:

- Folkbildning: 31 studiecirkel med sammanlagt 35 unika deltagare med sammanlagt 5 546 studietimmar.
- Folkbildning: 4 annan folkbildning med sammanlagt 4 unika deltagare med sammanlagt 676 studietimmar
- Svenska från dag ett: 4 studiecirkel med sammanlagt 38 unika deltagare med sammanlagt 166 studietimmar
- Svenska från dag ett: Annan folkbildningsverksamhet reduceras med 12 studietimmar
- Vardagssvenska: 4 studiecirkel med sammanlagt 43 unika deltagare med sammanlagt 160 studietimmar
- Uppsökande och motiverande insatser: Reduceras med 6 studietimmar

Kulturens stryker och återrappporterar för 2018:

- Folkbildning: 9 studiecirkel med sammanlagt 18 unika deltagare med sammanlagt 2 unika korttidsutbildade med sammanlagt 1 565 studietimmar.
- Vardagssvenska: 1 studiecirkel med sammanlagt 15 unika deltagare med sammanlagt 40 studietimmar

Kulturens stryker och återrappporterar för 2017:

- Folkbildning: 4 studiecirkel med sammanlagt 6 unika deltagare med sammanlagt 960 studietimmar.

7. Plan för framtida arbete

Kulturens har genomfört omfattande organisatoriska förstärkningar under senare år och vi genomför för närvarande en omorganisering för att utveckla kvaliteten i vår folkbildning ytterligare. Sedan 2020 har Kulturens stärkt organisationen med en verksamhetscontroller och från januari har Kulturens en verksamhetsanalytiker som arbetar aktivt med att följa upp och kvalitetssäkra verksamheten vid sidan om Kulturens regionala verksamhetsrevisorer. Detta utvecklingsarbete ska fortsätta samtidigt som vi genomför ett förändringsarbete ”Utvecklad folkbildning” i syfte att ännu bättre möta kultursektorns samtida behov och utmaningar.

Studieförbundet Kulturens har vinnlagt sig om att ha hög kvalitet i vår folkbildning. Vi ser i denna utökade granskning att vi behöver förtydliga vilka ekonomiska underlag som vi kräver från samarbetsföreningar. Arbetsbördan för medarbetare ska vara rimlig, vilket vi på det stora hela upplever att den är i nuläget.

Varje studietimme ska vara värdefull för deltagarna i Kulturens folkbildningsverksamhet.

Budgeten för den särskilda årliga internkontrollen har fördubblats från och med år 2021. Den särskilda internkontrollen 2021 kommer inkludera de riskparametrar som ingår i denna utökade kontroll. Kulturens kommer i högre grad göra korsreferenser mellan olika riskparametrarna och se över rimligheten i verksamhet utifrån flera aspekter.

Genom förstärkta kontrollfunktioner och ett utökat samarbete med övriga studieförbund kommer Kulturens att fortsätta arbeta för att värna folkbildningen och förhindra att statsbidrag används felaktigt.

Kulturens Bildningsverksamhet 2021-01-15